

ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»

Західнодонбаський інститут

УНІВЕРСИТЕТСЬКА ОСВІТА

ПРОГРАМА

вибіркової навчальної дисципліни

підготовки бакалаврів

галузь знань: 0305 Економіка та підприємництво

**напрямок підготовки: 6.030505 Управління персоналом та
економіка праці**

**Павлоград
2016**

Навчальна програма вибіркової навчальної дисципліни «Університетська освіта» для студентів за галуззю знань 0305 Економіка та підприємництво, напрямом підготовки 6.030505 Управління персоналом та економіка праці, 2016 рік

Укладач програми: Бенькович Н.В., к.п.н., доцент кафедри

Ухвалено на засіданні кафедри соціально-гуманітарної та фундаментальної підготовки «30» серпня 2016 р., протокол № 1

Затверджено Вченою радою Західнодонбаського інституту ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»

«20» вересня 2016 року, протокол № 1

Програма дисципліни «Університетська освіта» (для бакалаврів).
(Укладено на основі програми, розробниками якої є С.І. Ніколаєнко – канд. психол. наук, доцент, С.О. Ніколаєнко - канд. психол. наук, доцент) — 2014.

МЕТА, ЗАВДАННЯ І МІСЦЕ ДИСЦИПЛІНИ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Навчальна дисципліна «Університетська освіта» є вибірковою навчальною дисципліною, яка передбачена навчальним планом підготовки фахівців кваліфікаційного рівня «бакалавр» за напрямом підготовки 6.030505 Управління персоналом та економіка праці.

Місце дисципліни у навчальному процесі. Навчальна дисципліна «Університетська освіта» тісно пов'язана з такими дисциплінами, як «Психологія та педагогіка», «Логіка», а також є базою для вивчення дисципліни «Основи наукових досліджень».

Метою дисципліни є підготовка здобувачів вищої освіти до навчання у вищому навчальному закладі, відповідно до сучасних інтеграційних процесів у міжнародній освіті в контексті Болонської декларації.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Університетська освіта» є:

- формування в студентів системи знань щодо сутності та соціального значення вищої освіти;
- визначення сучасних напрямів розвитку вищої школи в Україні;
- засвоєння студентами основних термінів та понять системи організації навчально-виховного процесу у вищому навчальному закладі України з урахуванням світових освітніх тенденцій;
- формування в студентів навичок самостійного й ефективного навчання у вищому навчальному закладі як основи професійної підготовки.

Предметом навчальної дисципліни є складові системи організації професійної підготовки фахівців з вищою освітою.

Зміст дисципліни розкривається у 9 темах:

Тема 1. Система вищої освіти в Україні.

Тема 2. Вищі навчальні заклади України.

Тема 3. Реформування вищої освіти України згідно з вимогами Болонського процесу.

Тема 4. Фундаменталізація та індивідуалізація підготовки фахівців з вищою освітою.

Тема 5. Сутність навчання у вищій школі.

Тема 6. Форми, види і методи навчання та контролю у вищій школі.

Тема 7. Кредитно-модульна система організації навчального процесу у вищих навчальних закладах.

Тема 8. Самоменеджмент навчання студентів у вищій школі

Тема 9. Студент як учасник навчально-виховного процесу.

Навчання студентів здійснюється на лекціях і практичних заняттях, під час самостійної та індивідуальної роботи студентів із застосуванням наочності та технічних засобів навчання, що забезпечує закріплення теоретичних знань та отримання практичних навичок, сприяє розвитку творчого мислення студентів.

Оцінювання знань студентів відбувається під час поточного, модульного та підсумкового контролю. Об'єктами поточного контролю є: знання та практичні навички, творчі здібності студента; систематичність та активність поточної роботи; результати виконання обов'язкових завдань з практичних занять, а також завдань для самостійного опрацювання та індивідуальної роботи. Оцінювання знань здійснюється на практичних заняттях шляхом усного і письмового опитування, перевірки індивідуальних завдань, проходження модульного контролю.

Підсумкове оцінювання знань студентів здійснюється з урахуванням результатів оцінювання поточної роботи в семестрі та результатів письмового екзамену за 100-бальною системою з подальшим переведенням традиційної шкали оцінювання за системою ECTS.

Унаслідок вивчення і засвоєння програми курсу «Вища математика» студенти мають **знати**:

- нормативно-законодавчі акти України у сфері вищої освіти;
- основні принципи функціонування системи вищої освіти в Україні;
- складові професійної підготовки фахівців напряму;
- загальні основи і принципи організації навчального процесу у вищій школі;
- особливості самоменеджменту ефективного навчання сучасного студента вищого навчального закладу;
- правила і норми охорони праці, безпеки життєдіяльності та поведінки студента у вищому навчальному закладі;
- систему інформаційного забезпечення навчального процесу;
- технологію розробки стратегічних і поточних планів навчальної діяльності закладу освіти.

На основі отриманих знань студенти повинні **вміти**:

- планувати, організовувати і аналізувати власну навчальну діяльність;
- використовувати найефективніші засоби самоорганізації навчання;
- самостійно працювати з різними джерелами інформації;
- організовувати та виконувати пошукову та науково-дослідну роботу.

ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Система вищої освіти в Україні

Основні витоки та періоди становлення освіти в Україні та світі. Соціально-історичні характеристики розвитку вищої освіти в Україні. Основні тенденції розвитку вищої школи в Україні на початку третього тисячоліття. Нормативно-законодавча база освіти в Україні. Структура освіти України. Освітні та освітньо-кваліфікаційні рівні освіти. Мета та завдання вищої освіти. Принципи вищої освіти в Україні.

Тема 2. Вищі навчальні заклади України

Види вищих навчальних закладів. Принципи діяльності вищих навчальних закладів. Основні напрями та форми діяльності вищих навчальних закладів: освітня, підготовка та атестація наукових і науково-педагогічних кадрів, науково-дослідна, післядипломна освіта, культурно-освітня, методична, видавнича, фінансово-господарська, виробничо-комерційна і підготовка іноземних студентів та здійснення зовнішніх зв'язків. Головні завдання вищого навчального закладу. Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП) — вищий навчальний заклад IV рівня акредитації.

Тема 3. Реформування вищої освіти України згідно з вимогами Болонського процесу

Євроінтеграція як соціально-економічний процес. Чинники євроінтеграції вищої освіти. Хронологія подій Болонського процесу. Залучення європейських держав у Болонський процес. Основні документи Болонського процесу. Відмінність та подібність систем вищої освіти України і Європейських держав. Стратегічні завдання реформування вищої освіти України. Пріоритетні напрями реформування вищої школи. Основні шляхи проведення реформ у системі вищої освіти України. Інтеграція освіти і науки України у європейське інформаційне та освітнє поле. Співробітництво України з європейськими країнами.

Тема 4. Фундаменталізація та індивідуалізація підготовки фахівців з вищою освітою

Зміст вищої освіти в Україні. Державний стандарт освіти як основний документ, що визначає сукупність норм для певного освітнього, освітньо-кваліфікаційного рівнів. Складові державного стандарту освіти: освітня (освітньо-кваліфікаційна) характеристика: нормативна частина змісту освіти, тести. Нормативні та вибіркові навчальні дисципліни і порядок їх запровадження. Система планування у вищому навчальному закладі.

Інновації у вищій школі України та шляхи реформування традиційної системи навчання. Основні напрями та принципи структурування навчальних курсів: професіоналізація змісту навчання, виділення основних компонентів

у змісті навчання, впровадження модульної системи та проблемно-тематичного підходу та використання інваріанта структурної моделі науки.

Тема 5. Сутність навчання у вищій школі

Процес навчання як система. Рушійні сили та логіка навчального процесу. Етапи процесу навчання та учіння. Характеристика типів навчання. Основні методологічні засади та чинники інтенсифікації процесу навчання. Нормативно-правова база організації навчального процесу.

Закони, закономірності і принципи навчання у вищій школі. Загальні та конкретні закономірності навчального процесу у вищій школі. Принципи дидактики вищої школи: науковості, системності, послідовності, свідомості навчання, активності, самостійності, наочності, ґрунтовності, практичної направленості та єдності освітніх, розвивальних та виховних функцій освіти. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.

Тема 6. Форми, види і методи навчання та контролю у вищій школі

Форми навчання у вищому навчальному закладі: денна, вечірня, заочна, дистанційна, екстернат.

Основні форми організації навчального процесу у вищих навчальних закладах. Види навчальних занять: лекції, лабораторні, практичні, семінарські та індивідуальні заняття, консультації. Індивідуальні завдання. Комплексні форми організації навчального процесу.

Самостійна робота студентів.

Мета, завдання та види практичної підготовки студентів. Безперервність та послідовність видів практики.

Система організації науково-дослідної роботи студентів.

Контроль як система перевірки результатів навчання і виховання студентів. Умови для ефективного функціонування системи контролю знань та умінь студентів. Функції контролю. Особливості видів контролю та їх залежність від мети, змісту, методів та характеру навчання. Державна атестація: складові, зміст програми, організація та проведення.

Тема 7. Кредитно-модульна система організації навчального процесу у вищих навчальних закладах

Основні заходи з впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах в Україні. Кредитно-модульна система як модель організації навчального процесу. Заліковий кредит. Модуль та змістовий модуль як система поєднаних навчальних елементів. Основні компоненти КМСОНП: інформаційний пакет; договір про навчання; академічна довідка. Індивідуальний навчальний план студента. Контроль успішності студента та шкала оцінювання навчальних досягнень студента при КМСОНП.

Форми організації навчання в умовах КМСОНП. Організаційно-методичне забезпечення КМСОНП. Нормування навчального навантаження

студента. Особливості переведення, відрахування, поновлення студентів та переривання їхнього навчання. Стипендіальне забезпечення студентів.

Тема 8. Самоменеджмент навчання студентів у вищій школі

Основи мотивації навчання. Сутність, зміст і структура мотивів навчання. Сучасні теорії мотивації та їх застосування у процесі навчання. Адаптація до навчання студентів-початківців. Методи підвищення ефективності мотивації.

Постановка та вибір цілей навчання. Планування навчання та встановлення пріоритетності при цьому. Сутність і зміст раціонального навчання.

Формування і ефективне використання інформації у навчальній діяльності. Використання персонального комп'ютера у навчальній діяльності. Робота студента в бібліотеці. Бібліотека МАУП та правила користування її фондами.

Тема 9. Студент як учасник навчально-виховного процесу

Студенти (слухачі), курсанти, екстерни, асистенти-стажисти, інтерни, клінічні ординатори, здобувачі, аспіранти (ад'юнкти) та докторанти - особи, які навчаються у вищих навчальних закладах. Їх права та обов'язки.

Психологічні особливості студентського віку. Типологія студентів. Становлення і розвиток студентського колективу: академічної групи, курсу, факультету, ВНЗ.

Навчальний час студента. Облікові одиниці навчального часу студента: академічна година, навчальний день, навчальний тиждень, навчальний семестр, навчальний курс і навчальний рік. Нормативні вимоги до них. Розклад навчальних занять. Порядок відвідування студентами занять. Планування і облік навчального часу студента.

Соціально-культурна інфраструктура університету.

Студентське самоврядування як невід'ємна складова демократизації вищої школи. Гігієна праці студента. Робоче місце студента, основні сучасні вимоги ергономіки. Правила і норми охорони праці, безпеки життєдіяльності та поведінки студента у вищому навчальному закладі.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Болонський процес: Модернізація системи вищої освіти України: Матеріали VI Міжнар. наук. конф. «Модернізація системи вищої освіти відповідно до Програми розвитку освіти в Україні на 2005-2010 роки», м. Судак (Автономна Республіка Крим), 20 трав. 2006 р. та Всеукр. наук.-практ. конф. «Вища освіта в контексті державної політики України», м. Київ, МАУП, 14 груд. 2006 р. – К.: МАУП, 2007. - 328 с.
2. Болонський процес: перспективи розвитку вищої освіти України: Матеріали VII Міжнар. наук. конф. «Модернізація вищої освіти України в умовах Болонського процесу: аналіз вітчизняного досвіду і перспективи розвитку» м. Одеса 29-31 трав. 2007 р. і VIII Міжнар. наук. конф. «Стан і перспективи розвитку вітчизняної системи вищої освіти в контексті Болонського процесу», м. Судак (Автономна Республіка Крим), 13-16 верес. 2007 р. – К.: ДП «Видавничий дім «Персонал», 2008. – 368 с.
3. Вища освіта і Болонський процес: Навч. посіб. / К.В. Корсак, І.О. Ластовченко. – К.: МАУП, 2007. – 352 с.
4. Товканець Г.В. Університетська освіта. Навч.-метод. посіб. / Г.В. Товканець. – К.: Кондор, 2015. – 182 с.

Додаткова література

5. Алексєєва О. В. Формування громадянської позиції сучасної молоді / О.В. Алексєєва // Педагогіка і психологія: Вісник АПН України. - 2006. - № 2. - С. 31-35.
6. Алексюк А. М. Педагогіка вищої освіти в Україні. Історія. Теорія: підручник / А.М. Алексюк. - К.: Либідь, 1998. - 560 с.
7. Андрущенко В. П. Модернізація педагогічної освіти України в контексті Болонського процесу / В. П. Андрущенко // Роздуми про освіту. - К., 2004. - С. 516-524.
8. Бабкіна О. Проблеми підвищення якості вищої освіти в Україні у контексті болонських реформ / О. Бабкіна // Освіта і управління. -2006. - Т. 9. - № 1. - С. 91-94.
9. Болонський процес у фактах і документах (Сорбонна - Болонья - Саламанка - Прага - Берлін) / упоряд.: М. Ф. Степко, Я. Я. Болюбаш, В. Д. Шинкарук та ін. - Тернопіль: Екон. думка, 2003. - 60 с.
10. Болонський процес: модель структури додатка до диплома / уклад.: З.І. Тимошенко, О. І. Казаченко, А. М. Грехров та ін. - К.: Європ. ун-т, 2004. – 73 с.
11. Болонський процес: нормат.-правові док. / уклад.: З. І. Тимошенко, І.Г. Оніщенко, А. М. Грехров та ін. - К.: Європ. ун-т, 2004. -102 с.
12. Бондарчук Ю. Удосконалення форм і методів навчання відповідно до

- вимог Болонського процесу / Ю. Бондарчук, Г. Чуйко, Н. Чуйко // Вища школа. - 2005. - № 2. - С. 35-41.
13. Бунда В. В. Реформування мережі вищих освітніх навчальних закладів України в контексті Болонського процесу / В. В. Бунда, Ф. Г. Ващук // Проблеми адаптації вищої освіти в Україні до європейських стандартів і принципів Болонського процесу. - Ужгород, 2004. - С. 8-12.
  14. Вища освіта України і Болонський процес: навч. посіб. / ред. В. Г. Кремень. - Тернопіль: Навч. книга - Богдан, 2004. - 384 с.
  15. Вознюк Т. Г. Менеджмент навчально-виховного процесу / Т. Г. Вознюк. - К.: Здоров'я, 2002. - 128 с.
  16. Головатий М. Організаційно-методичні засади інтеграції національної системи освіти України в європейську систему освіти відповідно до Болонського процесу / М. Головатий // Освіта і управління. - 2005. - Т. 8. - № 3-4. - С. 157-160.
  17. Головатий М. Ф. Європейська й українська освіта - де точки єднання? / М. Ф. Головатий // Персонал. - 2004. - № 3. - С. 5-7.
  18. Головатий Н. Ф. Учись учиться: учеб.- метод. разработка / Н. Ф. Головатий. - К.: МАУП, 2000. - 76 с.
  19. Гончаренко С. Український педагогічний словник / С. Гончаренко. - К.: Либідь, 1997. - 376 с.
  20. Гура О. І. Педагогіка вищої освіти: вступ до спеціальності: навч. посіб. / О. І. Гура. - К.: ЦНЛ, 2005. - 224 с.
  21. Гурч Л. Деякі аспекти впровадження європейської системи ECTS у вищу освіту України / Л. Гурч // Персонал. - 2004. - № 12. - С. 68-73.
  22. Зайцев М. О. Впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу як чинник реформування освіти в контексті Болонського процесу: проблеми та прогнози / М. О. Зайцев // Болонський процес: перспективи і розвиток у контексті інтеграції України в європейський простір вищої освіти. - К.: МАУП, 2004. - С. 135-137.
  23. Збірник нормативних актів України щодо організації заочного навчання у вищих навчальних закладах України. - К.: МАУП, 2002.
  24. Збірник нормативних актів України щодо організації навчально-виховного процесу у вищому навчальному закладі: довідник для працівників вищ. навч. закл. - К.: УАЗТ, 2003. - 410 с.
  25. Зиновьев С. Научная организация учебного процесса / С. Зиновьев // Alma mater. - 2005. - № 9. - С. 49-54.
  26. Калошин В. Ф. Вплив емоцій на ефективність навчального процесу: теорія та практика / В. Ф. Калошин, О. О. Безносьок, Ю. П. Лемешко // Практична психологія та соціальна робота. - 2006. - № 1. - С. 70-74.
  27. Козлакова Г. Інформатизація навчального процесу – передумова інтеграції до європейського освітнього простору / Г. Козлакова // Болонський процес в дії. - К., 2005. - С. 37—42.

28. Кузьминський А. І. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. / А. І. Кузьминський. - К.: Знання, 2005. - 486 с.
29. Курлянд З. Н. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. / З. Н. Курлянд, Р. І. Хмелюк, А. В. Семенова та ін. - 2-ге вид., переробл. і допов. - К.: Знання, 2005. - 399 с.
30. Лозова В. І. Теоретичні основи виховання і навчання: навч. по-сіб. / В. І. Лозова, Г. В. Троцько. - 2-е вид., випр. і доп. - Харків: «ОВС», 2002. - 400 с.
31. Луговий В. І. Педагогічна освіта в Україні: структура, функціонування, тенденції розвитку / В. І. Луговий; за заг. ред. О. Г. Мороза. - К.: МАУП, 1994. - 196 с.
32. Любар О. О. Історія української школи і педагогіки: навч. посіб. / О. О. Любар, М. Г. Стельмахович, Д. Т. Федоренко. - К.: Знання, 2003. - 450 с.
33. Мартиненко С. М. Загальна педагогіка: навч. посіб. / С. М. Мартиненко, Л. Л. Хоружа. - К.: МАУП, 2002. - 176 с.
34. Мельник Н. І. Освітні можливості Інтернет: зб. наук. праць / Н. І. Мельник // Вісник ХДАК. - Харків: ХДАК, 2001. - Вип. 8. - С. 116-120.
35. Методичні рекомендації щодо забезпечення навчального процесу: зб. док. / Міжрегіональна Академія управління персоналом. - К.: МАУП, 2006. - 116 с.
36. Мороз І. В. Кредитно-модульна система організації навчального процесу: довід. для студ. / І. В. Мороз. - К.: Освіта України, 2005. - 90 с.
37. Ніколаєвська А. Викладання очима студента: досвід організації та проведення моніторингу / А. Ніколаєвська // Вища освіта України. - 2005. - № 1. - С. 26-28.
38. Нормативно-правові документи з питань вищої освіти / ред. Я. Я. Болюбаш. - 2004. - 304 с.
39. Освіта в Україні / ред. О. А. Кривенко; упоряд. Є. К. Пашутинський. - К.: Атіка; КНТ, 2004. - 492 с.
40. Основні засади розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу (документи і матеріали 2003-2004 рр.) / М. Ф. Степко, Я. Я. Болюбаш, В. Д. Шинкарук та ін.; ред. В. Г. Кремень. - К.; Тернопіль: Вид-во ТДПУ ім. В. Гнатюка, 2004. - 147 с.
41. Педагогический энциклопедический словарь / ред. Б. М. БимБад. - М.: БРЭ, 2003. - 528 с.
42. Про вищу освіту: Закон України від 17.01.2002 № 2984-III // Офіційний вісник України. - 2002. - № 8. - С. 1-43 [Ст. 66-68].
43. Про затвердження «Положення про державний вищий заклад освіти»: Постанова Кабінету Міністрів України від 05.09.96 № 1074 // Освіта України: нормативно-правові документи - К.: Міленіум, 2001. - С. 429-446.
44. Про затвердження «Положення про освітньо-кваліфікаційні рівні (ступеневу освіту)»: Постанова Кабінету Міністрів України

від 20.01.98 р. № 65 // Освіта України: нормативно-правові документи - К.: Міленіум, 2001. - С. 375-381.

45. Рейс Ф. Секрети успішного навчання: практичні поради для студентів / Ф. Рейс. - Львів: Свічадо, 2006. - 256 с.
46. Тимчасове положення про організацію навчального процесу в кредитно-модульній системі підготовки фахівців: затв. Наказом М-ва освіти і науки України від 23.01.2004 № 48 // Інформаційний вісник. - 2004. - № 13. - С. 12-15.
47. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ Л. Л. Болонський процес: цикли, ступені, кредити: монографія / Л. Л. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ, Є. І. СОКОЛ, Б. В. КЛИМЕНКО. - Х.: НТУ «ХПІ», 2004. – 144 с.
48. Федоров А. Ф. Средства администрирования учебного процесса по заочной форме обучения с использованием дистанционных технологий в программной среде «Электронные институты» / А. Ф. Федоров, Д. Ю. Кузнецов, И. С. Паниковский // Инновации в образовании. - 2005. - № 4. - С. 160-161.
49. Фіцула М. М. Педагогіка: навч. посібник / М. М. Фіцула. - 2-ге вид., випр. і допов. - К.: Академія, 2005. - 560 с.
50. Щербань П. М. Прикладна педагогіка: навч.-метод. посіб / П. М. Щербань. - К.: Вища школа, 2002. - 215 с.
51. Ягупов В. В. Педагогіка: навч. посіб / В. В. Ягупов. - К.: Либідь, 2002. - 560 с.